

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Symud Anifeiliaid Anwes yn Anfasnachol (Diwygio) (Cymru) (Rhif 2) 2022

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Swyddfa'r Prif Swyddog Milfeddygol yn Adran Newid Hinsawdd a Materion Gwledig Llywodraeth Cymru, ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Symud Anifeiliaid Anwes yn Anfasnachol (Diwygio) (Cymru) (Rhif 2) 2022.

Lesley Griffiths AS

Y Gweinidog Materion Gwledig a Gogledd Cymru, a'r Trefnydd

8 Medi 2022

Rhan 1

1. Disgrifiad

Mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn ymwneud â Rheoliadau Symud Anifeiliaid Anwes yn Anfasnachol (Diwygio) (Cymru) (Rhif 2) 2022 ("y **Rheoliadau**").

Mae'r Rheoliadau yn diwygio deddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir i awdurdodi defnyddio prawf gwrthgyrff *titre* ychwanegol i brofi am y gynddaredd mewn anifeiliaid anwes sy'n dod i mewn i Gymru (y prawf ELISA). Bydd caniatáu defnyddio prawf ychwanegol yn cyflymu'n sylweddol y broses o brofi am y gynddaredd mewn anifeiliaid anwes sy'n dod i mewn i Gymru, ar adeg pan fydd y system yn ymdrin ag ôl-groniad sylweddol oherwydd bod pobl sy'n dianc o Wcráin yn dod â'u hanifeiliaid anwes i mewn. Bydd hyn yn lleihau'r baich cyffredinol ar leoedd cwarantín ac yn galluogi pobl i gael eu hanifeiliaid anwes yn ôl ynghynt, wrth hefyd gynnal boddlogelwch Prydain Fawr, gan ddiogelu rhag risgiau sy'n gysylltiedig ag iechyd anifeiliaid a'r cyhoedd. Bydd effaith y Rheoliadau yn dod i ben chwe mis ar ôl iddynt ddod i rym.

Roedd Rheoliadau Symud Anifeiliaid Anwes yn Anfasnachol (Diwygio) (Cymru) 2022 (y "**Rheoliadau Cyntaf**") yn caniatáu'r prawf ELISA i ddechrau am gyfnod o chwe mis rhwng 8 Ebrill 2022 a 1 Hydref 2022. Mae'r Rheoliadau yn dirymu'r Rheoliadau Cyntaf ac yn caniatáu'r prawf ELISA am gyfnod ychwanegol o chwe mis o 1 Hydref 2022.

Mae'r Rheoliadau'n ofynnol i sicrhau cysondeb â newidiadau cyfatebol a wnaed gan Lywodraethau'r DU a'r Alban i Reoliad a ddargedwir (UE) Rhif 576/2013 Senedd Ewrop a'r Cyngor ar 12 Mehefin 2013 ar symud anifeiliaid anwes yn anfasnachol ("y Rheoliad Symud Anifeiliaid Anwes").

Mae'r Rheoliadau yn berthnasol i Gymru a byddant yn dod i rym ar 1 Hydref 2022, ac yn dod i ben ar 1 Ebrill 2023.

2. Materion sydd o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Dim

3. Y cefndir deddfwriaethol

Mae Gweinidogion Cymru yn gwneud y Rheoliadau o dan Erthygl 38 o'r Rheoliad Symud Anifeiliaid Anwes sy'n rhan o lyfr statud y DU fel deddfwriaeth uniongyrchol yr UE a ddargedwir o dan Ddeddf yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael)

2018 (“**EUWA**”). Gwnaeth Rheoliadau Iechyd Anifeiliaid Dyfrol a Rhywogaethau Estron mewn Dyframaeth, Anifeiliaid, a Marchnata Hadau, Planhigion a Deunyddiau Lluosogi (Swyddogaethau Deddfwriaethol a Darpariaethau Amrywiol) (Diwygio) (Ymadael â'r UE) 2020 ddiwygiadau i'r Rheoliad Symud Anifeiliaid Anwes a deddfwriaeth uniongyrchol arall yr UE a ddargedwir, a oedd yn cynnwys trosglwyddo pŵer y Comisiwn i ddiwygio Rheoliad Symud Anifeiliaid Anwes yn Erthygl 38 i'r Ysgrifennydd Gwladol mewn perthynas â Lloegr, Gweinidogion yr Alban mewn perthynas â'r Alban, a Gweinidogion Cymru mewn perthynas â Chymru.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Nid yw Wcráin wedi'i rhestru o dan y Rheoliad Symud Anifeiliaid Anwes, sy'n golygu bod rhai anifeiliaid anwes (cŵn, cathod, a ffuredau) yn ddarostyngedig i ofynion caeth i ddiogelu iechyd anifeiliaid a phobl yn y wlad hon. Y gofynion presennol ar gyfer anifeiliaid yn Wcráin yw y dylent:

- gael eu brechu pan fyddant yn 12 wythnos oed,
- pasio prawf gwrthgyrff *titre* am y gynddaredd 30 diwrnod yn ddiweddarach i ddangos bod y brechu wedi bod yn llwyddiannus,
- peidio â symud i Brydain Fawr tan o leiaf tri mis ar ôl prawf gwaed llwyddiannus.

O dan amgylchiadau arferol, bydd y rhai sy'n teithio o wledydd heb eu rhestru wedi cymryd y camau angenrheidiol i frechu eu hanifeiliaid cyn teithio, ac yn sicrhau bod ganddynt y dogfennau angenrheidiol wrth gyrraedd Prydain Fawr.

Os nad yw anifeiliaid anwes o Wcráin neu wledydd eraill sydd heb eu rhestru yn cydymffurfio â'r gofynion iechyd anifeiliaid o dan y Rheoliad Symud Anifeiliaid Anwes, mae'n bosibl y caniateir iddynt ddod i mewn i Brydain Fawr drwy drwydded a roddir o dan erthygl 4 o Orchymyn y Gynddaredd (Mewnforio Cŵn, Cathod a Mamaliaid Eraill) 1974, ac mae'n ofynnol iddynt gael eu hynysu mewn cwarantyn nes bod y gofynion iechyd anifeiliaid hyn yn cael eu bodloni, sy'n cynnwys profi'r anifeiliaid am wrthgyrff y gynddaredd.

Hyd at 24 Awst 2022, roedd 2488 o geisiadau trwydded wedi dod i law yr Asiantaeth Iechyd Anifeiliaid a Phlanhigion (**APHA**) i ganiatáu i anifeiliaid anwes i ddod i mewn i Brydain Fawr. Mae hyn wedi rhoi cryn straen ar y cyfleusterau cwarantyn presennol gan ei bod yn annhebygol y bydd y rhan fwyaf o'r bobl hynny wedi dod â dogfennau perthnasol gyda nhw. Gallai hyn fod yn broblem i berchnogion sydd wedi pasio eu gwiriadau fisa a gwiriadau y ffin ac sydd wedi cael caniatâd i ddod i mewn i Brydain Fawr. Mae'r Rheoliadau yn un ateb o fewn

pecyn ehangach o fesurau i ehangu capasiti cwarantin ledled Prydain. Dylid nodi bod Gogledd Iwerddon 4 wedi'i rhwymo o dan delerau EUWA i barhau i ddilyn rheolau'r Undeb Ewropeaidd ar brofion, ac felly nid ydynt yn gweithredu'r newid hwn.

Ar hyn o bryd nid yw'r prawf ELISA yn bodloni'r gofynion a nodir yn Atodiad 4 i'r Rheoliad Symud Anifeiliaid Anwes. Mae'r rhain hyn yn rheoli'r gofynion o ran anifeiliaid anwes yn dod i mewn i Brydain Fawr, a rhaid eu bodloni cyn i anifail gael ei ryddhau o gwarant. Fodd bynnag, bydd y Rheoliadau yn cael yr effaith o alluogi ei ddefnyddio yn y sefyllfa gyfyngedig hon o ddelio â'r argyfwng ffoaduriaid presennol.

Mae'r Rheoliadau'n dirymu'r Rheoliadau Cyntaf, a oedd yn caniatáu defnyddio'r prawf ELISA am 6 mis o 8 Ebrill 2022 tan 1 Hydref 2022. Bydd y Rheoliadau yn caniatáu defnyddio'r prawf ELISA am chwe mis ychwanegol, gan alluogi defnyddio prawf ELISA fel dewis amgen i'r math arferol o brawf gwrthgyrff, sef prawf FAVN (Niwtraleiddio Gwrthgyrff Feirws Fflworoleuol), lle mae'r Gweinidog yn awdurdodi ei ddefnyddio fesul achos, fel argyfwng rhyfel Wcráin.

Bwriad y polisi yw parhau i ddefnyddio prawf ELISA ar gyfer anifeiliaid anwes ffoaduriaid sy'n ffoi oherwydd trychinebau fel rhyfel, yn enwedig Wcráin, sydd wedi cael caniatâd i ddod i mewn i Brydain Fawr heb y dystiolaeth berthnasol eu bod yn bodloni gofynion iechyd anifeiliaid, a'u rhoi mewn cwarant.

Byddai angen prawf FAVN ar yr anifeiliaid hynny o hyd pe bai angen tystysgrif iechyd anifeiliaid arnynt i adael Prydain Fawr, neu os yw'r anifail yn methu prawf ELISA ac yn cael ei frechu wedyn.

Dim ond i ddefnyddio profion ELISA sydd wedi bodloni meini prawf dilysu pwyllgor safonau biolegol y WOAHA y bydd yr awdurdodiad newydd yn berthnasol, ac maent i'w gweld [yma](#).

5. Beth mae'r offeryn yn ei wneud

Bydd y Rheoliadau yn dirymu'r Rheoliadau Cyntaf sy'n caniatáu defnyddio'r prawf ELISA am 6 mis. Bydd y Rheoliadau Cyntaf yn dod i ben ar 1 Hydref 2022 ac maent yn cael eu dirymu. Bydd y Rheoliadau hefyd yn caniatáu defnyddio math ychwanegol o brawf gwrthgyrff *titre* (ELISA) i nodi a yw'r anifail wedi cael ei frechu'n flaenorol, a bydd y broses yn gyflymach na'r prawf gwrthgyrff a ganiateir ar hyn o bryd. Mae'r prawf gwrthgyrff presennol, y prawf FAVN yn cymryd hyd at bythefnos, ond bydd prosesu profion ELISA yn cymryd dau i dri diwrnod.

Caniateir i APHA ddefnyddio prawf ELISA, ar sail fesul achos, i benderfynu a yw anifail anwes ffoadur wedi cael ei frechu rhag y gynddaredd ac yn dal i gael ei amddiffyn gan y brechiad hwn. Bydd hyn yn golygu bod yr anifail mewn llai o berygl o ddal neu drosglwyddo'r gynddaredd, a gall symud drwy'r broses cwarantin heb gael ei ail-frechu'n ddiangen, gan leihau cyfanswm yr amser mewn cwarantin. Bydd defnyddio'r prawf cyflymach hwn yn arf hanfodol i gynnal llif y bobl sy'n ffoi o Wcráin gyda'u hanifeiliaid anwes. Nid yw defnyddio'r prawf hwn yn golygu y bydd yr anifeiliaid hyn yn rhydd i adael cwarantin ar ôl cwblhau'r prawf amgen yn llwyddiannus, ond bydd yn caniatáu i'r cyfnod cwarantin ddechrau ac felly orffen yn gynharach.

6. Ymgynghoriad

O ran y gofyniad i ymgynghori yn erthygl 39 o'r Rheoliad Symud Anifeiliaid Anwes, cynhaliwyd trafodaethau helaeth â rhanddeiliaid a phartneriaid cyflawni ledled Prydain, sy'n gyfrifol am reoli cwarantin, ac aelodau o Grŵp Craidd Clefydau Egsotig Prydain Fawr ar gyfer y Gynddaredd. Roedd yr ymgynghoreion hyn o blaid defnyddio prawf ELISA i leihau'r pwysau ar gyfleusterau cwarantin.

Mae'r rhanddeiliaid canlynol wedi bod yn rhan o'r trafodaethau, o dan arweiniad DEFRA, a bu Llywodraeth Cymru yn rhan o'r trafodaethau hynny:

- APHA
- Cymdeithas Milfeddygon Anifeiliaid Bach Prydain
- Cymdeithas Milfeddygon Prydain
- Yr Ymddiriedolaeth Cŵn
- Grŵp y Sector Cŵn a Chathod
- Yr Ymddiriedolaeth Cadwraeth Ystlumod
- Asiantaeth Diogelwch Iechyd y DU

7. Asesiad Effaith Rheoleiddiol (RIA)

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Aseidiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, ystyrid nad oedd angen cynnal asesiad effaith rheoleiddiol o gostau a manteision tebygol cydymffurfio â'r Rheoliadau hyn. Roedd swyddogion o'r farn bod hon yn sefyllfa eithriadol a bod angen gweithredu fel mater o frys. Mae angen i'r diwygiadau fod ar waith cyn gynted â phosibl er mwyn sicrhau cysondeb ledled y DU, ac maent am gyfnod dros dro. Mae DEFRA wedi gwneud rheoliadau cyfatebol ar gyfer Lloegr, a ddaw i rym ar 1 Hydref 2022, ac mae Llywodraeth yr Alban hefyd yn gwneud rheoliadau cyfatebol, felly bydd y rheoliadau hyn yn sicrhau cysondeb ledled Prydain Fawr. Er bod disgresiwn wrth i Weinidogion Cymru arfer pwerau statudol, gallai mabwysiadu dull lle nad yw defnyddio prawf ELISA yn cael ei

gymeradwyo ledled Prydain adael anifeiliaid mewn cwarantín yn hwy nag sydd angen, wrth iddynt aros i gael y prawf, gan ddefnyddio capasiti cwarantín a gohirio'r broses gyfan ar gyfer pobl sy'n aros i gael trwyddedau.